

XHEVAT KALLAJXHI

BIBLIOTEKA

929

K27

Lincoln

1

K.A.O.

"DIELLI" boton:

Vepra të plota nga Xhevat Kallajxhi:

- Lincoln-i
- John F. Kennedy, Kampion i paqes dhe lirisë
- Bektashizmi dhe teqeja shqiptare n'Amerikë
- Skënderbeu
- Lot' e shpresa
- Tingëllimat e zemrës
- Për të qeshur
- Publicistika vëll. I Në faqet e "Demokrisisë" (1925-1930).
- Publicistika vëll.II. Në faqet e "Diellit" (1978-1988).

Autorë dhe vepra të tjera:

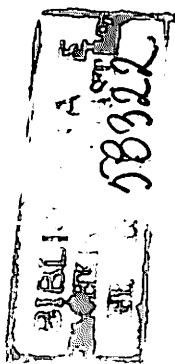
- *Anastas Kullurioti, Polemika shqiptare*
- *Koto Hoxhi, Vjersha*
- *Alqi Jani, Çajupi i ynë (Përmbledhje me shkrime e studime nga autorë të ndryshëm)*
- *Klara Kodra, Rrënjët e Lisit (artikuj kritikë)*
- *Alqi Jani, Erëza malore*
- *Alqi Jani, Qyteti Gri*
- *Alqi Jani, Zonja Merimangë*
- *Klara Kodra De Rada, Sofonizba (tragjedi),*
- *Klara Kodra Poezia e De Radës*

929
K27

XHEVAT KALLAJXHI

LINCOLN

Përgatitur nga
ALQI JANI, studiues

1

Shëpia Botuese
Stypshkronja

Xhevat Kallajxhi
Lincoln
1

**Vepra e plotë e Xh. Kallajxhiut
botohet nën kujdesin e z. Ilir Kallajxhi**

**Botues: Ilir Lleshi
Shtëpia Botuese ILAR, Tiranë, 2009**

**Korrektore letrare: Dr. Prof. Klara Kodra
Punoi në kompjuter: Meliha Balla
Përkujdesja grafike: Artur Shyti**

ISBN 978-99956-07-62-3

©: Alqi Jani

**Botimet ILAR
Rr. "Muhamet Gjolleasha", Nr.17, Zogu i Zi
(ish-ndërmarrja e U.E.M)
Tel.:+355 (0) 4 270 592; Fax: +355 (0) 42 270 594
E-mail: ilirlleshi@ilar.al**

Teqesë
Bektashiane Shqiptare
në Detroit,
e para në Shtetet e Bashkuara,
për kujtim dhe nderim
të veprimtarisë së ndritur kombëtare
që zhvilloi në Shqipëri
dhe të shërbimit të shquar njerëzor
që bën në Amerikë,
këtë vepër modeste,
autori ia kushton
me admirim.

Abraham Lincoln-i

*"Besimi ynë qëndron në dashurinë për liri,
të cilën Perëndia e ka rrënjosur në shpirtat
tonë. Mbrojtja jonë qëndron në ruajtjen e
frymës që e çmon lirinë si një trashëgim për
të gjithë njerëzit, kudo".*

ABRAHAM LINCOLN

PËRMBAJTJA

Hyrje	11
I. Xhevat Kallajxhi, - Jeta - Veprimtaria.....	11
II. Krijimtaria	18
III. Monografia “Lincoln”	25
Parathënie.....	41
Fëmijëria e Lincoln-it	53
Lincoln-i në rrugën e një jete të re.....	69
Dalja e Lincoln-it në skenë.....	81
Martesa e Lincoln-it.....	91
Çështja e skllavërisë	100
Debatet historike Lincoln-Douglas.....	111
Lincoln-i President i Amerikës	122
Shkëputja e shteteve nga bashkimi i kombit	136
Lufta civile	143
Fjalimi i famshëm i Gettysburg-ut.....	155
Guximi i Lincoln-it	159
Lincoln-i përsëri President.....	166
Mbarimi i Luftës	173
Vrasja e Lincoln-it	182
Monumenti i Lincoln-it në Washington.....	189

HYRJE

I. XHEVAT KALLAJXHI - *Jeta - veprimtaria*

Xhevat Kallajxhi, për vlerat që mbart si gazetar, politikan, studiues dhe si atdhetar i palodhur, ka zënë një vend të merituar në historinë e Shqipërisë në shekullin e fundit. Nga historianët është cilësuar “një figurë madhore e kombit tonë”.

Shqiptaro-amerikani Xh. Kallajxhi lindi në Gjirokastrë më 25 shkurt 1903 dhe vdiq në SHBA-ës më 8 nëntor 1989.

Arsimin fillor e kreu në vendlindje, të mesmin në gjimnazin “Zosimea” të Janinës. Studimet universitare i ka ndjekur në Bolonja të Italisë dhe i plotësoi me studimet vetjake dhe përvojën e jetës.

Zgjodhi gazetarinë për të përballuar jetën në moshë të re. Ende i ri, 22 vjeçar, nxori gazetën “Labëria” (1925). Pokëtë vit botoi “Demokratia” (1925-1939). Aty botuan firma të njohura të kohës si Vangjel Koça, Branko Merxhani, Jorgji Meksi, Et’hem Haxhiademi, Safet Butka, Javer Hrushiti, Petro Marko, Sterjo Spasse etj. “Demokratia” u bë gazeta më serioze në jugun

XHEVAT KALLAJXHI

e vendit. “Demokratia”, shprehej Kallajxhiu, pronari, drejtori, editori i saj, “është një fletore misioni”. Këtë mision, e gjejmë të shprehur në shtyllat e veçanta të saj që trajtonin politikën kombëtare, ekonomike, arsimore, sociale etj. “Demokratia” publikoi gjerësisht lëvizjen mendore “Neoshqiptarizma” të Branko Merxhanit dhe të Vangjel Koçës. Gazeta u rezervoi vend të posaçëm ngjarjeve të rëndësishme të Rilindjes sonë Kombëtare dhe figurave të shquara si Naim Frashëri, A.Z.Çajupi, Abdyl Frashëri, Koto Hoxhi, Pandeli Sotiri, Çerçiz e Bajo Topulli, Idriz Guri, Thoma Papapano etj. “Demokratia” për vite e vite me radhë mbajti gjallë problemin e Çamërisë, Kosovës dhe Pavarësinë e Kishës Ortodokse Autoqefale të Shqipërisë – së bashku me “hërmoninë e admirueshme ndërmjet feve kryesore në Gjirokastrë dhe në krejt hapësirën shqiptare”. Xhevati ishte nismëtar dhe drejtues i fushatës për të ngritur përmendoren e Çerçiz Topullit, i kërkesës qytetare për shkollë të mesme të plotë, për një ujësjellës që të plotësonte nevojat e qytetit, për nderimin e Koto Hoxhit, të Luftës së Mashkullorës, apo kremtimin e përbashkët nga myslimanët e të krishterët të ditëve të shenjta të Pashkëve, të Bajramit etj. Ndërkohë përkrahu emancipimin e femrës shqiptare, shkollimin e saj dhe heqjen e perçes.

LINCOLN

Pas vitit 1938 Xhevati mori përsipër detyra shtetërore. Së pari kryetar i bashkisë së Sarandës. Më vonë, kur u bë bashkimi i trojeve etnike, në vitet '40, Xhevati, me shumë dëshirë e përkushtim, shkoi në Gostivar me detyrën e nënprefektit dhe pak kohë në Tetovë në detyrën e kryetarit të bashkisë. Në tokat e çliruara përkrahu çeljen e shkollave shqipe, të institucioneve shqiptare dhe ushqe u propagandoi shqiptarizmen si të vetmen ideologji për liri e bashkim kombëtar. "Miqësia me Xhemë Gostivarin ndikoi tek ai për të formuar çetën nacionaliste më të fuqishme të asaj treve".

Në vitin 1943 e gjejmë kryetar të bashkisë në Gjirokastrë. Në korrik të vitit 1943 u arrestua nga karabinieria italiane dhe u izolua në burgun e Vlorës nga ku mundi të arratisëj. Marrëveshjen e Mukjes që siguronte luftë të përbashkët kundër okupatorëve dhe projektonte një Shqipëri të pavarur, të lirë e demokratike e priti me gëzim të madh. Po aq e hidhëroi prishja e saj nga komunistët nën diktatin e emisarëve të PKJ, Miladin Popoviçit e Dushan Mugoshës.

Në këto rrethana të reja forcoi edhe më shumë lidhjet me Mit'hat Frashërin, Hasan Dostin, Hysni Lepenicën, Skënder Muçon, Jani Dilon e të tjerë figura të shquara.